

spartelend jong leven tusschen gezapig voortwerkende, gedaagde moederkoeien en, gedoken onder en tusschen die zware lijven der groote beesten, het snel spotterend kleingood van geiten en kalvers: — een trappeeling enterden en loopen opeengedrongen en wagend als een vloer van ongelijke ruggenrood en rost en zwarte kakeling met veelchaterend wit en sterke gouden zon erop....”

Wat er beschrijvingsmoois te vinden is in *La Terre* van Zola — leg dat gerust naast deze bladzijde, vergelijk het uitbeeldend vermogen van deze twee meesters, waar zij hetzelfde onderwerp hebben gekozen. Wij weten geen plaats aan te wijzen, waar Zola den Vlaming nabij komt in het weergeven juist van dat geweldige in mooiheid der gewone dingen, buiten te zien. Alles trilt van liefde bij Streuvels, terwijl Zola de kracht ziet en het beestachtige alléén, in den sluwen boer.

\* \* \*

Wij gaven dit stuk beschrijving, óók om den lezer te doen zien met welk woordmateriaal Streuvels werkt. Niemand zal het gebruik van vele gewestelijke vormen beletten van zulk buitengewoon beeldend proza te genieten. De beteekenis valt, voor wie bij ons buiten hebben rondgezien en geluisterd, wel te raden. Juist om dat gewestelijke hebben modern-Nederlandsche woordkunstenaars reden om dien Vlaming te benijden. Hij neemt jongkrachtige woorden uit de taal, die hij van jongs af spreekt en, als kunstenaar, werkt hij in geheel nieuw materiaal, zonder moeite verkregen, door hem gebruikt als eigen, bekende grondstof. Doch waardeer ook hoe hij het banale, het woordenboekenmateriaal nieuwe kracht weet te geven. Ge kunt, indien gij zelf woordkunstenaar zijt, het dialectische vervangen zonder het geheel daardoor te bederven. 't Essentiële is dat westvlaamsch allerminst. Bovendien, moet men niet groot kunstenaar wezen om zich zóó te kunnen bedienen van een ongeschreven, geminachte taal, om daarvan zóó de kracht te kunnen weten en haar aanwenden?

Maar niet enkel als beschrijvend kunstenaar staat deze Vlaming hoog. Hij toont dichter te wezen, maker van zeer eenvoudige, vol-

komen doorvoelde schetsen, droevig meest van toon, als de werkelijkheid, die hij zoo scherp ziet, hernieuwend geheel en al de eeuwenoude stof, even hier en daar (onbewust waarschijnlijk) dringend het symbolieke in 't simpele verhaal, gelijk in *Het Woud*, dat juweel uit zijn schatkamer, bestemd zeker om klassiek te worden.

\* \* \*

Gerard van Eckeren geeft de historie van een buiten opgegroeid eigenlijk niet door haar ongelukkigen vader opgevoed, meisje, het aloud-romantische natuurkind, dat haar behoefte aan liefde lang ziet bevredigd door de Natuur, totdat zij een schilder ontmoet, die — maar een erg gewoon menschje — haar idealen doet vervliegen en het mooie van haar vagen hartstocht bederft. Hij ontwijdt haar, door zijn grof mansbegeeren, dat geen weerslag wezen kan op haar voorwerplooze liefde. Maar niet de schilder alléén heeft schuld, ook de natuurlijke begeerte van het meisje is van het jammerlijk ontwijden oorzaak. Gerard van Eckeren tuimelt neér uit een hemel van poëzie, waar hij die vernietigende elementen brengt in zijn boek, dat hier en daar dreigt te verlopen in een soms weemakende pathologische studie; doch behalve in die gedeelten kan de lezer genieten van prachtige bladzijden.

Het is voor een manlijken recensent wel moeilijk te oordeelen over de zuiverheid der zielkundige typeering van een jong meisje. Wij moeten, meer of minder desbewust, de schildering toetsen aan een norm of aan een ideaal en oordeelen dan vaak meer of minder gunstig, naarmate het beeld, dat de schrijver ons teekent, den vorm nadert of het ideaal gelijkt. Waar dan toetsen aan eigen observatie onmogelijk mocht wezen, zal men verplicht zijn het oordeel te vragen van een zuiver en fijn gevoelende vrouw. De kritiek van zoo iemand heeft het werk van den schrijver doorstaan en de uitslag is vleierend voor hem. Zeker, het gevoelen van Eva werd geoordeeld volkomen zuiver te zijn weergegeven, dus te zijn gevoeld, moeten wij zeggen, door den auteur, in wien men even eene vrouw had meenen te herkennen. Doch wij